

ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) og den højtærede Finansminister angaaende Laanet paa de 5 Millioner, som nu ogsaa det ærede Medlem for Ribe Amts 3dje Valgkreds (Bust) talte om i Tilslutning til mig. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds brugte temmelig stærke Udtryk om dette Laan og sagde, at det var den eneste Maade at hve Landmænd Hjælp paa og den eneste Maade, som virkelig kunde nytte noget. Og saa sagde det ærede Medlem, at hvis Landmændene kunde faa Laan paa de Billaar, saa trængte de ikke til mere. Jeg vilde meget beklage, hvis det virkelig skulde være den eneste Maade, man vilde komme Landmændene til Hjælp paa, thi saa kunde de i Virkeligheden sige at have faaet Stene for Brød. Det ærede Medlem refererede til Amtsrepartitionens Loven og mente, at denne Foranstaltning var langt mere virksomhedsfuld end alle andre Stattemaader og fremkom atter der med nogle Indvendinger, som vi i sin Tid debatterede, da vi havde Loven om disse Smaabeløb til Forhandling. Nu ja, lad dem være smaa, lad være, at ved den Lov selvfølgelig ogsaa nogle, der ikke trængte, fik noget sammen med de mange, som trængte, men saa var det dog en virkelig Hjælp, hvortil det, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) og den ærede Finansminister skylder Bevist for, er, at der her ydes nogen Hjælp. Bevist er ikke ført ved, hvad den ærede Minister og det ærede Medlem har henvist til, nemlig at der er udlaaet noget over 2 Millioner i 1886 paa lignende Billaar. Dette bevist intet, det bevist ikke, at Laanerne ikke kunde have faaet lignende Laan et hvilket som helst andet Sted. Det forekommer mig at være klart, at Landmandsbankens Agenter have været meget ivrige for at faa disse Laan affat, da det var en glimrende Profit, Landmandsbanken kunde faa paa denne Maade, en Profit, den ikke vilde kunne opnaa paa nogen som helst anden Maade gennem Laan af samme Størrelse. Jeg vil finde det overordentlig rimeligt, at Landmandsbanken har instrueret sine Agenter om at faa saa mange Laan affat som muligt. Jeg har ikke benægtet, at der er Folk, som maa nøjes med 5 pCt. Kautionslaan, men disse Folk kan da lige saa godt faa dem andre Steder. Enhver, der kan stille 2 vederhæftige Kautionsister, kan ogsaa faa Laan paa lignende Billaar. Det er øjensynligt, at Landmandsbankens Fortjeneste ved denne Affære vil blive uforholdsmæssig stor, og selv med Fradrag af Omkostninger, vil blive

ca. 30,000 Kr. paa hver Million. Dette er en ganske antagelig Risikopræmie, men at den skal opfattes som Risikopræmie, er ganske meningsløst, da Banken jo kan søge Dækning for sin Risiko i sin Kritik over for Kautionsisterne, en Kritik, som den jo ogsaa har øvet. Efter de Oplysninger, som den ærede Finansminister fremkom med i Finansudvalget, har Banken jo i 1891 heller ikke tabt ud over nogle faa Tusinde Kroner, saa den ærede Finansminister indrømmer jo ogsaa, at det har været en glimrende Affære for Landmandsbanken. Dette fremgaar ogsaa af, hvad man ser andre gøre. Det ærede Medlem for Ribe Amts 3dje Valgkreds (Bust) henviste til, hvad Sparekasserne gøre, jeg skal henvise til et bestemt Eksempel — det er jo altid godt at have et bestemt Eksempel for Øje — det er den sjællandske Bondestands Sparekasse, der jo, som ærede Medlemmer ville vide, har stor Betydning paa Sjælland. Den giver Kautionslaan til 4 pCt. mod 2 vederhæftige Mænds Kaution. Disse Kautionslaan maa ganske vist ikke overstige 2,000 Kr., men samme Mand kan jo laane flere Gange 2,000 Kr., naar han skaffer flere Gange 2 Kautionsister, og det kan den Sparekasse staa sig ved. Dette er ogsaa en af de Ting, som i høj Grad synes mig at tyde paa, at det vilde være en ganske urimelig fordelagtig Affære for Landmandsbanken, hvis Sagen blev ordnet saaledes, som her foreslaet. De Penge, som Landmandsbanken ellers opererer med, faar den selvfølgelig ikke paa nogen Maade til den Pris, den har jo Indlaan i Sparekassedelingen, som bærer 3½ pCt.; de Penge, som der opereres med, vil den ikke paa langt nær have den Profit af, som den vil faa paa denne Maade. Saaledes kan man blive ved at fremføre Eksempler paa, at det virkelig vilde være en ganske urimelig Fordel at hvide dette Pengeinstitut. Naar den ærede Finansminister f. Eks. siger, at kunde man virkelig redde, jeg ved ikke hvor mange Tusinde Landmænd, vistnok 3,000, saa var det dog ikke for dyrt købt, at Statskassen maatte ofrede disse 100,000 eller 125,000 Kr., saa skal jeg ganske vist indrømme, at det ikke vilde være for dyrt købt, dersom man virkelig kunde redde disse Landmænd, men det, der disputeres om, det er, om man overhovedet vil kunne hjælpe dem noget ved en Foranstaltning, som forekommer mig at være plat overflødig, naar den skal koste Statskassen saa meget.

Det næste Punkt, jeg skal omtale, er de Lollandste Diger, som den ærede Minister for offentlige Arbejder omtalte. Jeg